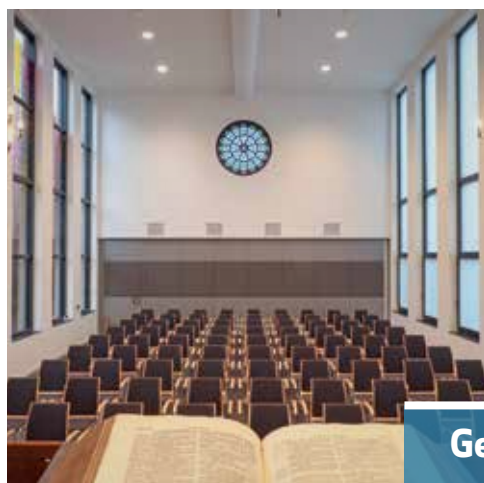

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Rotterdam-Centrum

19/11/2020
jaargang 99

nr **08**

Op 15 februari 1962 wordt kandidaat G. Kuijt in de Ahoyhal te Rotterdam bevestigd tot zendingspredikant van Rotterdam-Centrum. Drie dagen later neemt hij afscheid van de gemeente aan de Boezemsingel, waarbij hij wordt toegesproken door ds. A. Vergunst. Deze heeft echter ook nog een boodschap voor de thuisgemeente: 'Ik heb menigmaal ondervonden aan deze plaats wat het is om gedragen te worden op de vleugelen van het

gebed. Maar dat heeft ook hij zo zeer van node. Hij is één der onzen. Hij behoort nu tot onze gemeente, zoals ik tot uw gemeente behoor. Alleen gaat hij niet voor uw aangezicht in en uit, maar namens u onder de heidenen. Laat hij gedurig in het gebed van de ganse gemeente en in het bijzonder ook van het volk dat bidden geleerd heeft, gedragen worden. Het werk dat hij verricht, zal in het bijzonder een plaats in ons gebed moeten hebben'.

Het geluid van de Geest

Die rabbijn uit Jeruzalem weet het allemaal zo goed. Hij heeft zijn conclusie al klaar: Jezus van Nazareth is een Leraar van God! Dat kan niet anders, met al die wonderen. En zo benadert hij heel verstandelijk de Heere: 'Wij weten...' (Joh. 3:2b).

...en gij hoort
zijn geluid.

Johannes 3:8

Hoe wijs handelt de Heere met zo'n hoge rabbijn die alles weet. De Heere begint te spreken als machthebbende met een dubbel Amen! 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Tenzij dat iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien'. Nicodémus, je benadering is verkeerd. Je wilt het Koninkrijk Gods binnengaan? Dan is er meer nodig dan een 'diep onder de indruk zijn' van Mijn wonderen en tekenen. Je bent als zondaar geboren en je moet opnieuw geboren worden. En daar ben je stekeblind voor. Je hebt veel kennis van de Thora, maar daar kun je het Koninkrijk Gods niet mee binnengaan. Zonder wedergeboorte lig je nog steeds dood in de zonden en de misdaden.

Nicodémus geeft het niet zo vlug op, hij komt met een tegenwerping. Met ironie zegt hij: Je kunt toch niet terugkeren in de buik van je moeder? Wat heeft de Heere geduld met deze intelligente rabbijn. Hij gaat Nicodémus onderwijzen wat wedergeboorte inhoudt, dat het gaat om het werk van de Heilige Geest. De Heere verwijst naar het Oude Testament, naar Ezechiël 36, over de noodzaak van de reiniging van ons zondige hart. Dat moet Nicodémus wel weten: 'Ik zal rein water op u sprengen, Ik zal u een nieuw hart geven, een nieuwe geest, Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u'.

De Heere merkt verwondering bij Nicodémus en legt hem uit: de Geest werkt zoals de wind. 'De wind blaast waarheen hij wil en gij

ds. M.L. Dekker,
Nazareth

hoort zijn geluid; maar gij weet niet, van waar hij komt, en waar hij heen gaat; also is een iegelijk, die uit den Geest geboren is.'

Een wereld vol geluid

Wij leven in een wereld vol met geluid. Bij de schepping heeft God het geluid geschapen tot Zijn eer. In het paradijs loofden Adam en Eva hun Schepper volmaakt, in complete harmonie. Na de val gebruikt, nee, misbruikt de mens het geluid in de dienst van de zonde. Jongelui, de zonde brengt veel geluiden voort uit de afgrond. Er is zoveel lawaai om ons heen. En daar geniet de mens van nature van.

Maar nu het wonder! Te midden van al dat lawaai van de zonde, van al dat gebrul van ons zondige ego, is er een ander geluid. Dat is een zuiver geluid, een waarschuwend geluid, maar ook een nodigend, een belovend en liefelijk geluid: 'Ik heb geen lust in de dood van de goddeloze, maar daarin dat hij zich bekere en leve'. Dat is het geluid uit de eeuwigheid, dat is de klank van het welbehagen van de Vader. Dat is het geluid van de Geest door het Woord: Wet en Evangelie.

De wet, Nicodémus: je bent geboren als een zondaar. Je moet sterven! Maar ook het Evangelie: 'Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe'. In één zin vat de Heere Jezus samen wat Hij allemaal tegen Nicodémus gezegd heeft. Het wordt wel 'het Evangelie in het Evangelie' genoemd. De hele boodschap van de verlossing en de zaligheid wordt erin uitgedrukt.

Het geluid van de Geest

Wat is nu het geluid van de Geest? Hoe komt dat openbaar in je leven? Het geluid van de Geest werkt in je hart een diepe, innerlijke overtuiging van de grootheid, glorie en de majesteit van God. De Geest werkt het besef dat je zelf zo nietig bent, zo onwaardig, vol zonde en schuld. Dan ga je voor die almachtige God buigen in het stof. De Geest kan het hardste zondaarshart in stukken breken. Er komt een hartelijk leedwezen dat je God door je zonden vertoornd hebt. Je ziet dat je moet sterven en je kunt God niet ontmoeten. Het is het heerlijke werk van de Geest om het Evangelie in het hart bekend te maken.

In dit nummer

4 Commentaar:
De rol van de kerk

9 Geref. Gemeente
Melissant 75 jaar

20 Wedergeboorte in
engere zin

- 2** Het geluid van de Geest
- 3** Leren op de school van Christus [46]
- 5** Ambtelijke gebeden [6]
- 6** Rubriek onderwijs:
Voor hoofd en hart [2]
- 7** Bijbelstudie [16]:
De dienst van de priesters
- 8** Het Centraal Bureau Gereformeerde
Gemeenten [6]
- 10** Petrus Immens,
een pastoraal bewogen prediker
- 11** Boekennieuws
- 12** Kerknieuws
- 13** Kerkdiensten
- 19** Jeugdrubriek

Je krijgt het verlangen om de weg van de zaligheid te kennen. De vraag van de stokbewaarder wordt jouw vraag: 'Wat moet ik doen opdat ik zalig worde?' De Heilige Geest schenkt het geloof in Christus. Hij maakt een mens van dood levend. Dat is het grote wonder! Want, wat roepen Paulus en Silas die wanhopige stokbewaarder toe? 'Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden, gij en uw huis'. De Geest wijst nooit naar Zichzelf. Hij wijst altijd naar Christus! Dat is Zijn heerlijke werk: om zondaren aan de voeten van Christus te brengen. Hij richt het oog van moedelozen en ellendigen op het dierbare bloed van de Borg. De Geest geeft ook een sterk verlangen naar de heiliging des levens. Hij schenkt oefeningen in het hart, een verlangen om op te wassen in de genade. John Owen zegt: 'Heiliging is niets anders dan dat het Evangelie in uw ziel geplant, geschreven en uitgeleefd wordt'.

De Heilige Geest schenkt het geloof in Christus. Hij maakt een mens van dood levend. Dat is het grote wonder!

Het waaien van de Geest

Christus zei tegen Nicodémus: '...gij hoort zijn geluid'. Geliefde lezer, hebt u dit geluid van de Geest al gehoord? Is de wind van de Geest gaan waaien in uw hart? Hebt u door genade een blik mogen werpen op Christus? Kwam het tot een breuk met de zonde en al het lawaai van de wereld?

Is de wind van de Heilige Geest gaan waaien in uw hoofd? Wat hebben we die vernieuwende wind van de Geest nodig om al die zondige begeerten, fantasieën, misschien wel verslavingen, uit te bannen. Misschien hebt u het al wel honderd keer zelf geprobeerd, maar daar hebt u de reinigmakende, heiligende en genezende wind van de Geest voor nodig.

Volk des Heeren, verspreidt u de echo van de Geest in uw leven? Smeek, of u dit geluid steeds zuiverder, sterker mag horen. Smeek, dat dit geluid meer en meer gehoord mag worden op deze aarde. Tot Zijn eer en heerlijkheid!

Ralph Venning

Leren op de school van Christus [46]

Deel III Kinderen

IV. DE HOUDING VAN HART EN ZIEL EN DE LEVENSWANDEL VAN DEZE KINDEREN

Kleine kinderen zijn matig en nederig. Zij jagen de grootsheid van de grote dingen van deze wereld niet na, want zij zijn gespeend (Ps. 131:1-2). Omdat ze de stand van de zuigelingen gepasseerd zijn, zijn ze niet bezig met het grijpen naar dingen die niet passen bij hun stand.

Toen de discipelen nog zuigelingen waren, ruzieden ze vaak wie de meeste zou zijn. Maar onze Zaligmaker riep een klein kind tot Zich, plaatste het in het midden en zei: 'Voorwaar zeg Ik u, indien gij u niet verandert, en wordt gelijk de kinderkens, zo zult gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan' (Matth. 18:3). Dat wil zeggen: u zult dan geen rijke ingang hebben in dat Koninkrijk (2 Petr. 1:11).

De kinderen zijn vol medelijden en hebben een bijzonder teer hart. God is als Vader zeer medelijdend en teer, en als wij ook zo zijn, zijn we Zijn kinderen (Matth. 5:44-48; Ef. 5:1; Kol. 3:12). Dit is tevens de zuivere godsdienst voor God als Vader (Jak. 1:27). Om deze reden droeg onze Zaligmaker Zijn gezegende moeder op aan de geliefde discipel Johannes, van wie het van allen het meest te verwachten was dat hij teer voor haar zou zorgen (Joh. 19:27).

De kinderen zijn ook teer van hart in dit opzicht: als ze op enig moment iets doen dat hun Vader bedroeft, of de Geest door Wie ze verzegeld zijn tot de dag van de verlossing, dan slaat hun hart hen en zijn ze nog meer vertoornd op zichzelf dan hun Vader is, want ze zullen het zichzelf niet vergeven, ook al vergeeft Hij het hun. Hoewel God tegen David had gezegd dat zijn zonde vergeven was, had hij toch berouw en verootmoedigde zich in stof en as, net zoals Job deed (Job 42:5-6). En dan is David nog wel de man naar Gods hart, maar zwakke zuigelingen zijn nog niet zoals David.

Kinderen doen ouderen graag na. Daarom treden de geestelijke kinderen in de voetstappen van hun Vader en stellen zij zich de Vader tot voorbeeld (1 Petr. 1:14-17; Ef. 5:1). Kinderen zijn ook zeer goed te onderwijzen, met de zuigelingen is dat nog niet het geval. De fase van het kind zijn is een fase van leren, terwijl de zuigelingen traag zijn in het luisteren (Hebr. 5:11; 2 Kor. 3:2; Joh. 16:12). Grote zaken kunnen aan de zuigelingen nog niet onderwezen worden (Jes. 28:9), maar voor de kinderen geldt: 'Hoor, gij kinderen!' (Spr. 4:1). Zij kunnen het vaste voedsel verdragen, want ze zijn geestelijk en hebben de Geest van aanneming ontvangen en het getuigenis van die Geest, waardoor ze alle vruchten van de Geest voortbrengen (Gal. 5:22-26).

(wordt vervolgd)

Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

De rol van de kerk

P. Schalk,
Veenendaal

Van wie zou de volgende uitspraak zijn? 'Kerken spelen een rol om de samenleving bij elkaar te houden en mensen troost te bieden'. Drie keer raden!

Laat ik maar met de deur in huis vallen. Het was minister-president Rutte. Zijn uitspraak werd opgetekend in het Reformatorisch Dagblad. Er stond een prachtige foto bij, van de minister-president in de Haagse Kloosterkerk. Normaal gesproken zou deze kerk afgeleden vol zitten als de minister-president spreekt. Deze keer was de kerk net zo leeg als op zondag.

De toespraak stond in het teken van de zogenaamde Protestantse Lezing. In de week ervoor had Rutte er al aan gereferreerd in een Kamerdebat. Maar toen noemde hij het een lezing in het kader van Hervormingsdag. Dat maakte natuurlijk extra nieuwsgierig naar de inhoud. Hervormingsdag voert ons terug naar 1517, toen Luther zijn 95 stellingen aansloeg aan de deur van de Slotkapel van Wittenberg.

Aflaat

Het is niet zo gemakkelijk om de lijn van het betoog van de minister-president te verbinden aan de intenties van Luther. Bij deze kerkhervormer ging het natuurlijk over onderwerpen als de strijd tegen de aflaat. Zelfs de kinderen kennen het verhaal wel van de monnik Tetzal die de aflaat

ten verkocht. Het kwam er op neer dat de mensen een aflaat konden kopen. Dat was een papier waarop stond dat hun zonden vergeven waren.

Het spannendste verhaal daarbij hoorde ik op de lagere school, namelijk dat er mensen waren die zelfs aflaten kochten voor zonden die ze in de toekomst zouden gaan doen. Tetzal vond het prima, als het maar geld opbracht. Dus verkocht hij die papieren met zogenaamde vergeving voor toekomstige zonden. Vervolgens beroofden de kopers de monnik van zijn geld, en ze vertelden hem dat deze diefstal al vergeven was door de aflaat die hij hun zelf had verkocht.

Rijkdom

Het laat de dwaasheid van de aflaat zien. En het geeft meteen aan dat er toch een link was met het verhaal van Rutte. Hij ging namelijk in op de rijkdom. Alleen de rijken konden aflaten kopen. Maar door het voorgaande verhaal kunnen we zien dat rijkdom zinloos was. En daar maakte de minister-president een belangrijk punt. Zijn stelling was dat het in het leven niet gaat om rijkdom of uiterlijkheden, maar om wat je voor anderen hebt gedaan. Het

gaat volgens de minister-president om menselijk contact: 'Niet om de contacten, maar om de contacten'.

Op zich was dat een duidelijke stelling, die ook past bij wat de Heere Jezus Zelf ons heeft voorgehouden. Het liefhebben van je naaste staat niet voor niets hoog in het christelijke vaandel. Maar dat is wel een uitvloeisel van het eerste stuk van de samenvatting van de Wet des Heeren, gericht op het liefhebben van God boven alles.

Zonder die liefde tot God is de kerk een lege vorm. Juist die liefde tot God is het cruciale element waardoor de kerk werkelijk contact maakt.

Levende relatie

Zonder die liefde tot God is de kerk een lege vorm. Juist die liefde tot God is het cruciale element waardoor de kerk werkelijk contact maakt. In een levende relatie met God in de Heere Jezus Christus door het werk van de Heilige Geest. En van daaruit in het contact met de medemens. Dat is een contact dat niet alleen gericht is op medemenselijkheid, maar op medelijden met de ziel van de medemens. Genade maakt gunnend, zo wordt wel gezegd. Welnu, dat moet toch de boventoon voeren.

Daarmee is niet gezegd dat de minister-president geen waarde(n)volle dingen heeft gezegd. Hij was namelijk heel positief over de kerk, omdat het hem doet denken aan 'gezamenlijkheid'. En hij roemde de belangrijke rol van de kerken tijdens de coronacrisis. Ook omdat kerken de handen ineen hebben geslagen om mee te helpen. Heel mooi allemaal. Maar bovenal is het van belang dat de kerk als kerk blijft functioneren in de Woordverkondiging, in het bedienen van de sacramenten (wat kan daar naar worden uitgezien) en in het handhaven van de tucht als medicijn. Dan komt de kerk tot haar doel!

Geve de Heere dat die rol van de kerken wordt ervaren, naast het samenbindende element en naast de diaconale taken, in het staan op het fundament, Jezus Christus. En die kerk is volgens de NGB, artikel 27, verenigd met hart en wil in eenzelfde Geest, door de kracht des geloofs.

Rutte: 'De kerk betekent gezamenlijkheid'.

foto: PKN

Biddende broeders

Elke kerkelijke vergadering wordt met gebed geopend en gesloten. Meestal is het de (tijdelijke) preses die opent. Het slotgebed wordt -via een bepaalde verdeling- door de andere broeders bij toerbeurt gedaan. In de loop der jaren is me opgevallen hoe het gewicht van deze gebeden door de broeders ervaren wordt. Wat is de strekking van deze gebeden?

ds. G.W.S. Mulder,
Ridderkerk

Kerkelijke vergaderingen worden met gebed geopend en gesloten.

Het gaat in het ambtelijke gebed op kerkelijke vergaderingen (zoals ook in andere gebeden) niet om schoonheid of uitgebreidheid. Het komt aan op oprechtheid. De mens -ook de ambtsdrager- met al zijn zonde en eigengerechtigheid moet er tussenuit. Deze zielenworsteling kunnen ambtsdragers niet missen. Ze moge blijken, bij iedere ambtsdrager op een manier die bij hem past. Ook in de vergadering is de bediening uit Christus nodig. Dat de weg tot Gods troon wordt ontsloten in Christus' bloed. Wat een onuitsprekelijk voorrecht als de Heere zo Zijn gunst betoont. Als onze kerkelijke vergaderingen in die biddende gestalte mogen worden gehouden.

Gave der onderscheiding

In een vergadering kan er van alles aan de orde komen. Een inhoudelijke zaak als afstemming in preekkeuze door de ouderlingen of een uitspraak over kerkelijke tucht. Het kan gaan over werkafspraken met de koster of benoeming van leiding-

gevenden op de jeugdvereniging. Maar ook stoffelijke zaken, zoals het onderhoud aan het kerkgebouw kunnen de aandacht vragen. Hoe belangrijk dat de voorzitter en de andere leden van de vergadering wijsheid van de Heere ontvangen om dit alles op een goede wijze te behandelen. Eigenlijk is in dit alles de gave der onderscheiding van belang. Dit wordt genoemd in het gebed bij de bevestiging van ambtsdragers. Die uitdrukking wordt vandaag de dag niet zoveel meer gebruikt. Maar het is een heel belangrijk principe. We zien het terug in 'hoofd- en bijzaken onderscheiden'. Bijzaken kunnen ook aandacht nodig hebben, maar van bijzaken mag geen hoofdzaak worden gemaakt. Hoe belangrijk is dit voor een vergadering! De gave der onderscheiding heeft ook betrekking op het geestelijk leiding geven in de gemeente. Zo vermaant Paulus: 'Leg niemand haastelijk de handen op' (1 Tim. 5:22). De gave der onderscheiding is nodig om ten aanzien van alle zaken de weg van Gods Woord te ontdekken en te bewandelen.

Gebed om eenheid

Het is belangrijk dat in kerkelijke vergaderingen de eenheid wordt gediend. Deze eenheid is een eigenschap van het geestelijke lichaam van Christus. Het gaat hierbij natuurlijk om de gemeente(n). De kerkelijke vergadering moet daaraan dienstbaar zijn. Dit stelt aan de vergadering dus hoge eisen en maakt het opzien van ons als ambtsdragers ook groot.

Praktisch gezien kan het dienen van de eenheid een kwestie zijn van het maken van de juiste keuzes. Hoe belangrijk is het ook om elkaar goed te begrijpen. Maar dan is ook de bereidheid nodig om sámen de weg te gaan. Wat vraagt het veel als een verschil van inzicht onoplosbaar lijkt. Juist de voorbeelden daarvan moeten ons voorzichtiger maken als we zien op onszelf. Dus is dit een zaak van gebed. Dan bidden we om eensgeestes te mogen zijn. Want als dat er niet is, kan er ook geen eenheid zijn. Eensgeestes zijn, dat hebben we niet van onszelf. Dan is het nodig dat de Heilige Geest de harten neigt tot de vreze van Zijn Naam. Maar ook dat er onderling broederlijke liefde is. En dat we allen gewillig worden gemaakt om onder het Woord te buigen.

Gebed om vrucht

Na de vergadering gaat ieder weer huiswaarts. Het is goed om ook in het persoonlijke en huiselijke leven met elkaar mee te leven en elkaar op te dragen aan Gods genadetroon. Ook moeten de zaken die besproken zijn, worden uitgewerkt. Het ambtelijk werk komt weer op de broeders af. Huisbezoeken, ziekenbezoeken, diaconale bezoeken, maar ook de catechisaties en de prediking. Zo draagt ieder zijn eigen last.

In alles is het uitzien dat de Heere alle ambtelijke arbeid dienstbaar zal stellen tot de eer van Zijn Naam. Dat verloren zondaren worden ingewonnen voor Christus' Middelaarsbediening. En dat Gods kinderen worden gefundeerd in het allerheiligst geloof. Maar dan mogen we ook met vrijmoedigheid bidden om de hulp en de leiding van de Heilige Geest. En dat de HEERE zal instaan voor de vrucht, omwille van de grote Ambtsdrager Die zit aan 's Vaders rechterhand.

Dit is het zesde deel in een serie over ambtelijke gebeden. Volgende week deel 7.

Voor hoofd en hart [2]

Het woord 'identiteit' heeft oorspronkelijk te maken met een Grieks woord voor 'zien'. In het boek 'Voor hart en hoofd' stelt prof. dr. W. van Vlastuin dat de reformatorische identiteit te zien moet zijn in het leven van leerlingen, docenten en leerkrachten, maar ook in de dagelijkse vaklessen.

Deputaatschap
KGJO, werkgroep
onderwijs

Van Vlastuin noemt het voorbeeld van het gezicht. We kunnen dat zien als een samenstel van cellen, weefsels en organen. Maar er is meer. Op ons gezicht tekent zich vaak af wat er in het innerlijk, in de ziel van de mens wordt ervaren. Zo verwijst het onderwijs in de vakken - als het goed is - naar het Woord, de Christus der Schriften. Zoals Paulus op de Areópagus zegt: 'Want in Hem leven wij en bewegen ons en zijn wij; gelijk ook enigen van uw poëten gezegd hebben: Want wij zijn ook Zijn geslacht' (Hand. 17:28). Op die manier verwijst Bijbels onderwijs in de vakken naar het brede perspectief van de komst van Gods Koninkrijk. Dat is een perspectief dat neutraal onderwijs niet kent.

Het vak economie

Een van de vakken die leerlingen op de middelbare school krijgen, is economie. Aan de hand van de drie ambten van Christus loopt Van Vlastuin de mogelijkheden van dit vak na.

Een belangrijk aspect is dat winst en groei niet het grote doel zijn. Dan buiten we de aarde uit. Al zouden we alles bezitten wat we kunnen krijgen op deze aarde, zijn

we dan gelukkig? Een christelijke kijk op economie durft dit profetisch aan de orde te stellen. Wat doen we als priester met ons geld? Zetten we dat in voor het welzijn van de ander? Aan wie ontleen we onze gezindheid: aan de mens of aan de Mens Jezus?

Wie koninklijk omgaat met de middelen kijkt niet allereerst naar aardse winst. De Bijbel ziet het weggeven van onze middelen niet als onverstandig of als verlies, maar juist als een investering in de orde die God behaaglijk is. Paulus zegt bij zijn afscheid van Efeze: 'Ik heb u in alles getoond dat men alzo arbeidende, de zwakken moet opnemen, en gedenken aan de woorden des Heeren Jezus, dat Hij gezegd heeft: Het is zaliger te geven dan te ontvangen' (Hand. 20:35).

Burgerschap op de basisschool

Een andere les die we naar aanleiding van dit boek kunnen trekken, is dat we de basisschooltijd moeten uitbuiten om werkelijk een basis te leggen. Wij ademen met onze kinderen de tijdgeest in. De jonge leeftijd is bij uitstek de periode waarin

kinderen heel veel kunnen opnemen. Op welke gebieden zouden we leerlingen kunnen dienen?

Enige tijd geleden werd op een van onze basisscholen een donkergekleurde postbode uitgelachen en uitgescholden als 'zwarte piet'. De man wilde liever geen post meer bezorgen op deze school. Directie en leerkrachten hebben hier direct aandacht aan besteed. In de klas werd een lesbrief behandeld met het thema 'Naastenliefde en kijken met andere ogen'. Ouders werden er door een nieuwsbrief van op de hoogte gebracht. Er werd een Bijbelleesrooster voor twee weken opgesteld over naastenliefde. Alle leerkrachten hebben de lesbrief behandeld. Daarin kwam aan de hand van een Bijbelgedeelte aan de orde hoe leerlingen naar andere mensen kijken: in de kerk of op het plein. Er werd ook doorgesproken over concrete voorbeelden: een gekleurde postbezorger die over het plein loopt, een zwerver in de kerk. De postbezorger kreeg later van de leerlingen een boekje met tekeningen en excuus. Zo kunnen onze scholen onze leerlingen voorbereiden op christelijk burgerschap.

Bijbels onderwijs

De Bijbel reikt ons tal van handvatten voor het leven van kinderen. De versnipperde informatie die uit diverse methoden tot kinderen komt, kan op deze wijze integraal aangeboden worden. Laat Gods Woord centraal staan. Vandaaruit kunnen er lijnen getrokken worden naar het volle leven van het kind: hoofd, hart en handen. Laten leerkrachten en leerlingen er daarom alles aan doen om te leven als profeet, priester en koning, alsof ze het zelf zouden kunnen. Aan de andere kant vraagt die onmogelijkheid van onze kant juist om het aanhoudende gebed en het opzien naar de Heere, Die alles wil geven waar volwassena en kinderen werkelijk om verlegen zijn (Ps. 81). Zijn levendmakende genade in Christus Jezus.

Christelijk onderwijs is Bijbels onderwijs. Omdat de Schrift het geschreven Woord van de levende God is, omdat Christus het vleesgeworden Woord van God is en Zijn Naam over de hele aarde verspreid moet worden. Dit Woord kan kinderen en jongeren werkelijk wijs maken. Satan weet precies op welke scholen de Bijbel opengaat. Mogen onze gebeden als een vurige muur zijn rond de dagelijkse onderwijspraktijk van onze scholen.

(slot)

Reacties: p.kieviet@versluijsschool.nl

Scholen kunnen leerlingen voorbereiden op christelijk burgerschap.

‘Alsdan zult gij Aäron en zijn zonen doen naderen aan de deur van de tent der samenkomst, en gij zult hen met water wassen’.

Éxodus 29:4

De dienst van de priesters

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

Op bevel van Mozes moeten Aäron en zijn zonen aan de deur van de tabernakel komen. Dat doen ze niet uit zichzelf, het is de Heere Die hen en iedere ambtsdrager tot Zijn heilige dienst roept.

In Leviticus 8 lezen we dat de priester bij zijn wijding door de deur in het voorhof komt en daar zeven dagen en zeven nachten moet blijven. Dat betekent dat hij zijn hele leven in de dienst van de Heere moet stellen. Ook moet hij de Heere worden geheiligd. Nauwkeurig noemt de Heere vier dingen waaraan de priester moet voldoen. Hij mag geen gebrek hebben, hij moet het huwelijk rein houden, hij moet zich onthouden van het dode en onreine en hij mag geen openlijke rouw bedrijven.

Priester zonder gebrek

Als we het derde hoofdstuk van de brief van de apostel Paulus aan Timótheüs lezen, zien we dat ook ambtsdragers geheiligd moeten zijn. Ze behoren onberispelijk voor het aangezicht van de Heere te wandelen en geen smet op de heilige

dienst en de ambtelijke bediening te werpen. Waarom? Omdat de Heere zegt: ‘Zijt heilig, want Ik ben heilig.’ Maar wie is tot deze dingen bekwaam? Dat is alleen Christus. Alles wijst naar Hem, de enige Priester zonder gebrek. Hij is door God Zelf geroepen om het priesterwerk op Zich te nemen en Hij betuigt: ‘Zie, Ik kom om Uw wil te doen, o God’. Zo staat Hij als het ware aan de deur van Gods woning om Zijn arbeid te beginnen en de dienst van de ceremoniën te vervullen.

De priester is ook een beeld van de gelovigen, van Gods kinderen. Wie zijn dat? Is er iemand die naar God vraagt? Nee, al had de Heere de deur nog zo wijd opengezet, maar als Hij Zelf door de Heilige Geest geen God van toepassing was, zou nooit iemand de deur binnengaan. Het wonder is dat de Heere verkiest. Dan is er niet één

voor de Heere te ver weg. Hij maakt zelfs de grootste zondaren gewillig en brengt ze aan de deur, aan de genade-ingang die naar Gods welbehagen geopend is.

Alles eenmalig

Mozes krijgt nog een opdracht: ‘Gij zult hen met water wassen’. Het vuil moet van het lichaam van de priester afgewassen worden, opdat hij rein zal zijn. Eén keer, bij de wijding, moet de priester helemaal gewassen worden. Dan moet zijn dagelijkse kleed uit en zijn naakte lichaam door Mozes gewassen worden. In de dagelijkse dienst hoeft de priester alleen zijn handen en voeten te wassen. Meer is niet nodig. Christus wijst daarop bij de voetwassing. ‘Die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen, maar is geheel rein’. Eén keer gewassen, één keer wedergeboren, één keer door de inplanting van het zaligmakend geloof in Christus overgaan, het is alles eenmalig.

Hoe troostvol is het dat er staat: ‘Gij zult hen met water wassen’. Gods kinderen hoeven daar zelf niets aan te doen. ‘Ik zal rein water op u sprengen’. Zo laag daalt de Heere af voor al degenen die zichzelf niet kunnen helpen. Dan worden de kreupelen gedragen, de blinden geleid en de verminkten geholpen. De Heere brengt ze allen Zelf in.

(wordt vervolgd)

Vragen

1. Waarom mocht de priester geen openlijke rouw bedrijven?
2. Ambtsdragers moeten geheiligd zijn. Hoe wijst dat op Christus?
3. Welke troost ligt er in de woorden: ‘Gij zult hen met water wassen’?

Nederland evangelisatieland

Tweehoog, boven de voordeur. De locatie van het evangelisatiebureau is typerend voor het werk dat wordt gedaan. Vanuit deze centrale positie kijkt men uit over Woerden. Binnen wordt bedacht hoe de bewoners van stad en land nog beter bereikt kunnen worden met de boodschap van de Bijbel. Enkele vragen op afstand aan G. Geijtenbeek, algemeen secretaris.

J. van 't Hul,
Lieren

Wat is het deputaatschap Evangelisatie? En wat is de kernactiviteit?

'Het Woord van God doorgeven. Daarmee is evangelisatiewerk kernachtig getypeerd. Sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw houdt Evangelisatie Gereformeerde Gemeenten (EVGG) zich daarmee bezig. In die tijd zijn de eerste evangelisatieposten gesticht. Alkmaar en Emmen, dat waren witte vlekken op de zwarte kaart van christelijk Nederland. Tilburg en Merksem, daar waren kerkgangers over het algemeen rooms-katholiek. In de loop van de tijd kwamen er nieuwe posten bij. De laatste vijftien jaar worden die vooral geïnitieerd door een classis, zoals in Rotterdam en Utrecht. In die jaren was CBGG de thuisbasis voor de algemeen secretaris. Het eigenlijke werk gebeurde op de posten.'

Met welk doel is het deputaatschap opgericht?

'De evangelisatieposten pasten helemaal in de lijn van toen. Het evangelisatiewerk was aanvankelijk nauw verbonden aan het

zendingswerk. Men sprak over 'uitwendige en inwendige zending'. De ontkerkelijking nam zodanig toe dat de inwendige zending werd omgevormd tot een zelfstandig deputaatschap, het deputaatschap Evangelisatie van de Gereformeerde Gemeenten. Het doel stond beschreven in het oude mandaat dat de Generale Synode de deputaten meegaf: '...een opdracht die de Heere Zelf in Zijn Woord heeft gegeven aan Zijn discipelen en in hen aan Zijn gemeente. Het zendingsbevel uit Mattheüs 28:19 is ook ten volle van toepassing op onze evangelisatiearbeid. Als de Heere Jezus tot Zijn discipelen zegt: 'Gij zult mijn getuigen zijn', ligt daarin voor de kerk van alle eeuwen ook een opdracht om te evangeliseren. Ook in de woorden van Christus in Lukas 14:23: 'En de heer zeide tot de dienstknecht: Ga uit in de wegen en heggen; en dwing hen in te komen, opdat mijn huis vol worde', ligt een opdracht tot evangelisatiearbeid.'

Hoe is EVGG dienstbaar aan het kerkelijk leven, en breder: aan het Koninkrijk van God?

'De roeping van de kerk begint op de stoep van kerk en huis. Of zelfs binnen onze woning: internet en social media zijn vandaag de dag immers dé ontmoetingsplaatsen voor de samenleving. Op al die plaatsen dienen we als christenen present

te zijn. Wie ánders vertelt onze medeburgers over de dood in Adam en het leven in Christus? De Generale Synode heeft in oktober 2019 EVGG een extra opdracht meegegeven. De komende jaren zal het evangelisatiebureau zich meer en meer toeleggen op het adviseren van commissies, kerkenraden en classes bij het evangelisatiewerk. Het mandaat noemt daarbij de werkwoorden: verkennen, opzetten, uitvoeren, door-ontwikkelen en afbouwen. Uiteindelijk is evangelisatie een levenshouding van elke christen en een Bijbelse opdracht voor iedere plaatselijke gemeente.

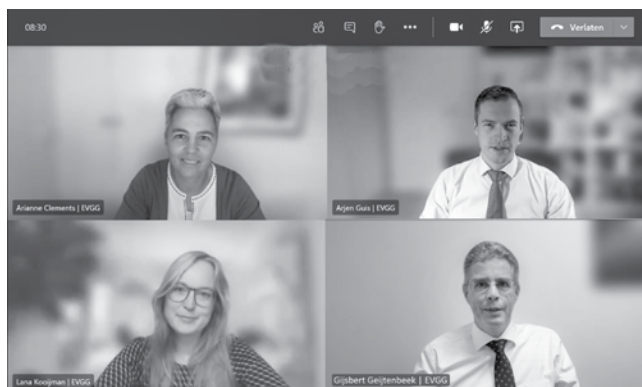
Welke functie vervult u zelf, en sinds wanneer?

'Bij mijn start als algemeen secretaris, in 2014, was ik als enige bureaumedewerker een dag per week in een flexkamer van CBGG te vinden. Evangelist G. Baan-toen landelijk toeruster- werkte vanuit huis. In de loop van de tijd nam het werk toe. Er werden nieuwe posten geopend. Naast de evangelisten kwamen onze veldwerkers. We hebben stevig ingezet op materiaalontwikkeling. En we bedachten hoe we taken doelmatiger konden maken door eigen mensen het werk te laten doen. Nu werken er vier mensen voor het evangelisatiebureau, Arianne Clements, Arjen Guis, Lana Kooijman en ik, samen voor 2,5 fte. Er wordt gedeeltelijk vanuit het CBGG gewerkt, maar ook veel vanuit huis, of ergens in de regio, tussen Groningen en Oostburg, tussen Alkmaar en Tilburg.'

Hoe lopen de communicatielijnen, zowel met de gemeenten als met de classis, de PS en de GS?

'Op de Generale Synode van 2022 zullen we de voortgang van de nieuwe opdracht presenteren. Intussen werken we hard aan het omvormen van het evangelisatiebureau, zodat we gemeenten en classes kunnen bieden wat nodig is: nog meer materialen en nog betere deskundigheid. Onze tijd vraagt er indringend om. Het meest wezenlijke is een roeping voor ons allemaal: geven we onze niet-kerkelijke naaste een plaats in het gebed?'

www.evgg.nl

Dit is het zesde deel in een serie artikelen over de werkers op het Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten te Woerden. Volgende week deel 7.

Geref. Gemeente Melissant 75 jaar

Kerkenraad
Melissant

Melissant, een dorpje van ruim 2100 inwoners, kent vijf kerken. Een daarvan is de Gereformeerde Gemeente, ontstaan in 1945. De gemeente herdenkt dit jaar dus dat ze 75 jaar mag bestaan.

In 1863 werd de Hervormde dorpskerk van Melissant in gebruik genomen. Rond het einde van de negentiende eeuw begon echter een groepje mensen thuis een predicatie te lezen. Deze groep thuislezers groeide en onder leiding van C. Molenaar werd op zondag een predicatie gelezen in een huisje aan de Bouwdijk. Nadat dit enige tijd geduurd had en er kinderen geboren werden die niet gedoopt konden worden, besloot men aansluiting te zoeken bij de Nederduitse Gereformeerde Gemeenten, volgelingen van ds. D. Bakker van 's-Gravenpolder. Ds. Bakker preekte vervolgens eenmaal per jaar in een schuur in Melissant. Deze diensten werden vanuit het hele eiland bezocht. Hierna werd de gemeente bediend door ds. M. Ruben, ds. L. Hubregtse en ds. G. van der Garde. Naast deze gemeente was er nog een andere groep dorpsgenoten die als Vrije Gereformeerde Gemeente bijeenkwam.

Samenvoeging

Tussen de Vrije Gereformeerde Gemeente en de Oud Nederduitse Gereformeerde

Gemeente was wel enige toenadering te bespeuren. Wanneer ds. Hubregtse in de schuur te Melissant preekte, hield de andere gemeente twee diensten in plaats van drie, zodat men in de gelegenheid was om ook ds. Hubregtse te horen. In februari 1911 verenigden deze gemeenten zich en vonden onderdak in het zogenaamde appelkerkje aan de Julianaweg. In 1933 besloot men zich aan te sluiten bij ds. W. Baaij te Tholen. Dit duurde tot 1945, toen ds. Baaij zich aansloot bij de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Op 19 november 1945 houdt de gemeente een ledenvergadering om te beslissen tot welk kerkverband men over wil gaan. In de voorafgaande weken werden uit drie verschillende kerkelijke richtingen leraars gehoord. Met grote meerderheid van stemmen werd besloten zich aan te sluiten bij de Gereformeerde Gemeenten. Op 10 december 1945 wordt de gemeente op de classisvergadering te Rotterdam opgenomen in het huidige kerkverband.

Scheuring

In 1954 voltrok zich echter een droevige,

diep ingrijpende scheuring in de gemeente. De scheiding liep dwars door families en zelfs door gezinnen. Een deel van de gemeente scheidde zich af en besloot na enige tijd een kerk te bouwen aan de Binnenweg en zich aan te sluiten bij de Gereformeerde Gemeenten in Nederland. Van dit kerkgebouw werd overigens door onze gemeente in 2018 enkele maanden dankbaar en in broederlijke liefde gebruikt, tijdens de verbouwing van de eigen kerk.

De plaatselijke overheid keurde het bestaande kerkgebouw in 1954 af, waarna op 21 december 1955 een nieuw gebouw in gebruik werd genomen. Tijdens de ingebruikname bediende ds. H. van Gilst het Woord uit 2 Kronieken 6 vers 32 en 33. De gemeente heeft nooit een eigen predikant gehad. Het beroepingswerk heeft tot 2006 plaatsgevonden, soms in combinatie met de gemeente van Ouddorp. Op dit moment bestaat de gemeente uit 56 leden en 44 doopleden. De kerkenraad wordt gevormd door twee ouderlingen en twee diakenen.

De vruchten

Het kerkje staat er nog. Als het eens zou kunnen spreken? Wat zou het dan allemaal vertellen uit deze lange geschiedenis? Van zonden, ontrouw, liefdeloosheid, geesteloosheid, óf van gerechtigheid in Christus, van de Heere Die trouwe houdt en Zijn werk nooit zal laten varen, van liefdevolle Vaderlijke zorg en van doorbrekend werk van Zijn Geest?

Waarom staat het kerkje er eigenlijk nog? In zichzelf is het niets. Of heeft de grote Landman het nog nodig? Mag het er daarom nog staan, midden in Nederlands gescheurde kerkakker? Opdat er nog vruchten gevonden mogen worden in de ware Wijnstok, tot eer van de Landman.

Petrus Immens, een pastoraal bewogen prediker

ds. C.J. Meeuse,
Arnhemuiden

Het is een goede zaak dat uitgeverij Den Hertog 300 jaar na de sterfdag van Petrus Immens deze waardevolle biografie over hem het licht doet zien. Dit werk van Steef Post zal zeker bijdragen aan de verbreiding van Immens' nuttige en bekende werk "De godvruchtige avondmaalganger".

Post begint met een levendige beschrijving van de inneming van Den Bosch door Frederik Hendrik. Indrukwekkend is het om te lezen hoe moeilijk gereformeerde predikanten het hadden, als ze in het roomse Brabant een gemeente kregen toebedeeld. We krijgen een goed beeld van het platteland van Brabant in een tijd waarin rondtrekkende soldaten dorpen beroofden. Grote armoede was het gevolg. Zowel vader Robertus Immens als zoon Petrus Immens hebben gediend in Oirschot. Mooi dat de auteur dit werk opdraagt aan het evangelistenechtpaar Henk en José van den Boogaart, die nu in Brabant werken! Het wedervaren van Petrus in West-Souburg en Zaltbommel wordt ook boeiend verhaald en niet minder van zijn Middelburgse periode.

De avondmaalspraktijk

De langste tijd van zijn ambtelijke loopbaan heeft Immens in Middelburg doorgebracht. Op het Brabantse platteland heerste het rooms-katholicisme; daar moest een predikant zich inspannen om enkele tientallen mensen in zijn diensten te krijgen. In West-Souburg was er rond de avondmaalsdiensten niet alleen aandacht voor wie er aangingen, maar ook voor wie afbleven. Daarbij was er een strakke censuur voor hen die niet mochten aangaan. In Middelburg was er een heel andere samenstelling van de bevolking. Het kerkbezoek was er veel frequenter. Mooi was dat er in de week van voorbereiding veel mogelijkheden waren om een samenkomst te bezoeken. Ongeloofwaardig lijkt me de berekening aan de hand van wat ingekocht

werd aan brood en wijn voor het Heilig Avondmaal. Het leidt tot de conclusie dat er tienduizend avondmaalgangers waren. Hoewel het inderdaad aanvankelijk praktijk was dat alle gedoopten tot het doen van belijdenis gedrongen werden en daarmee toestemming vroegen om aan het avondmaal te gaan, kon deze gewoonte de voorstanders van de Nadere Reformatie niet behagen. Post geeft ook aan hoe Immens verdriet had over het zelfbedrog van het naamchristendom: 'Anderen gaan ten Avondmaal, omdat zij lidmaten zijn, uit sleur en gewoonte. Ze weten zelf niet waarom, dan omdat anderen het doen. En zij denken niet eens om de Heere Jezus, veel minder dat zij tot Hem de toevlucht zouden nemen. O ellendige en gevaarlijke toestand!'

Bevindelijke diepgang

Tot de mooiste gedeeltes van dit boek reken ik de citaten uit de verzen van zijn moeder Maria van der Deliën. Ook van zijn jong gestorven broer Robert, predikant in Sint Anna ter Muiden, zijn indrukwekkende verzen opgenomen. Ze verrijken deze studie en geven een warme, bevindelijke diepgang aan verschillende gebeurtenissen. Dat geldt ook van de beschrijving van verschillende personen en voorvallen. Ik denk aan de sterfbedbeschrijving van Cornelia Constantia Winckelman, uitvoerig weergegeven vanuit een bewaard verslag van Immens. Post verhaalt voortdurend gebeurtenissen en belevenissen die voor hen, die een louter wetenschappelijke studie willen lezen, uit de toon vallen, maar die voor degenen die iets van Gods werk willen lezen, een verkwikking zijn. Dat

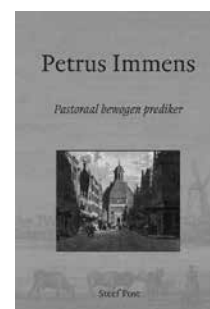
geldt zeker wat van de familie Winckelman beschreven is. Het is mede aan Petronella te danken dat de avondmaalspreken van "De godvruchtige avondmaalganger" later konden worden uitgegeven.

Broederband

Bijzonder mooi vind ik in deze grondige studie ook wat is beschreven van de vele contacten die Immens in zijn Middelburgse tijd gehad heeft met zijn medebroeders in de bediening. Het is een bijzondere zegen zo naast elkaar te mogen dienen in onderlinge hartelijke verbondenheid en zo het heil te zoeken van die grote gemeente. Immens heeft er onder anderen Smijtegelt, De Frein, Van Houten, Leydekker, Hanappier en Tuinman meegemaakt. Immens heeft in zijn ambtelijke loopbaan ook een vriendenkring gehad onder gemeenteleden, van wie sommige ambtsdrager waren. Hij heeft onder hen ook een kleine opwekking meegemaakt. Bij die vriendengroep behoorden Swanke, Boddaert, Pieter de la Ruë, Schorer en ook Pieter Morilyon, over wie Post al eerder een boek heeft uitgegeven.

De biografie die ons hier geboden wordt, is een prachtige uitgave geworden. Het is enerzijds een wetenschappelijk verantwoord werk, met voetnoten; maar het is voor alle geïnteresseerden - en ik hoop dat het er veel zijn - goed leesbaar. Het boek is ook bijzonder fraai geïllustreerd. Sommigen vinden misschien dat het boek te overladen is met feiten en feitjes, vooral ook uit de Middelburgse kerkgeschiedenis opgediept, maar voor de lezers met kerkhistorische interesse - en dat zullen de meesten zijn - is het ongetwijfeld heel interessant.

In zijn slotzin prijst de auteur Immens' 'trefzekere beschrijving van het leven met de Heere, zijn onderwijs over geloof, verbond en Avondmaal, en zijn bemoedigende woorden voor hen die hunkeren naar meer kennis van, een dieper vertrouwen op en een zalige overgave aan het volkomen offer van de Heere Jezus Christus'. Graag stem ik daarmee in.

N.a.v. "Petrus Immens, pastoraal bewogen prediker", Steef Post; uitg. Den Hertog; 220 blz.; € 19,90.

Boekennieuws

"Alarm!, Joseph Alleine en zijn dringende oproep tot bekering", Jeroen Kriekaard; uitg. De Banier; 120 blz., € 9,95.

Alarm!, Joseph Alleine en zijn dringende oproep tot bekering

De laatste jaren zijn diverse klassieke theologische werken uitgegeven in vereenvoudigde, samengevatte of hertaalde versies. Met "Alarm!" voegt Jeroen Kriekaard hier een prachtig boekje aan toe. In "Betrouwbare gids naar de hemel" roept Joseph Alleine lezers liefdevol en indringend op tot bekering, met de directheid die puriteinen eigen is. Heel concreet wordt omschreven wat bekering *niet* is, maar ook wat het *wel* is; hoe de Heere de bekering werkt, en wat de bekering uitwerkt in het leven; waarom het zo erg is om onbekeerd te zijn, en waarom de Heere het waard is om gediend te worden.

Niet alleen is de tekst van dit boekje hertaald; ook zijn er inleidingen op de hoofdstukken, verduidelijkende kaders en gespreksvragen toegevoegd. Hiermee is de boodschap beslist toegankelijk geworden, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de ernst en de bewogenheid van de schrijver. Soms had de hertaler nog wel meer rekening kunnen houden met het taalveld van jongeren. Een uitdrukking als 'heb acht op jezelf' zullen velen niet begrijpen. Een suggestie voor een eventuele herdruk is om bij de meer theologische gespreksvragen vaker verwijzingen naar Bijbelgedeelten

of belijdenisgeschriften op te nemen. Dat kan lezers op weg helpen om antwoorden te vinden en een waardevol inhoudelijk gesprek te voeren.

Van harte bevelen we het boekje aan. De uitgever schrijft dat het zowel voor persoonlijk gebruik als in verenigingsverband gebruikt kan worden. Ik zou daar een suggestie aan willen toevoegen. Nu de mogelijkheid tot kerkbezoek afneemt, neemt het belang van huisgodsdienst steeds verder toe. Veel gezinnen worstelen momenteel met een goede invulling hiervan. Dit boekje is zeer geschikt om in gezinsverband te lezen en te bespreken. Ik hoop dat het de weg zal vinden naar veel jongeren en gezinnen, en tot rijke zegen zal zijn.

H.P. Kranendonk, Waddinxveen

"Naar Uw getuigenis", ds. J. Karel, ds. W.J. Karel; uitg. De Banier; 176 blz.; € 16,95.

Naar Uw getuigenis

"Naar Uw getuigenis" is een nieuwe meditatiebundel met 52 hoofdstukken. Voor elke week van het jaar is er een hoofdstuk. Er is rekening gehouden met het kerkelijk jaar. Rond de Goede Vrijdag is een meditatie opgenomen over de kruisiging van de Heere Jezus, met Pasen lezen we een paasmeditatie. Dat laatste is opmerkelijk, want de paasdatum is ieder jaar weer anders. Deze opzet is niet storend. Soms is het een goede voorbereiding op een feestdag, een andere keer een goede terugblik. Op deze manier kan het boek verschillende jaren gebruikt worden.

Bijzonder is het dat twee broers een bundel korte meditaties uitgeven. Ds. J. Karel is ouder, heeft in vijf gemeenten gediend en is nu al jaren emerituspredikant. Ds. W.J. Karel is vele jaren jonger en is nog dienstdoend predikant. Hij heeft tot op heden (vanaf 1996) alleen de gemeente van Hardinxveld-Giessendam gediend. Wat dat aangaat zijn de verschillen groot, maar dat geldt niet de inhoud van deze meditaties. Beiden hebben dezelfde grondslag. Ze willen beiden niet *hún* woorden schrijven, maar het getuigenis des Heeren. Dat blijkt ook uit de titel, "Naar Uw getuigenis". Deze meditaties wijzen op het welbehagen Gods als eeuwige oorzaak van de zaligheid. Door het lijden van Christus en de betaling aan

Gods recht is de weg geopend tot God. De noodzakelijke toepassing van de verworven weldaden van Christus door de Heilige Geest krijgt hier een plaats. Ook hoe de Heere Zijn kinderen leidt in het geestelijk leven. Daarbij is er ook de oproep tot de onbekeerden om de Heere te zoeken. Een duidelijke en verantwoorde uitleg van de Bijbelgedeelten vormt de basis van deze eenvoudige meditaties. Voor jongere en oudere lezers aan te bevelen.

Deze overdenkingen zijn geschikt voor een weekopening of -sluiting. Deze bundel is zeer geschikt om aan het einde van het jaar als kerkenraadsgeschenk te geven aan bijvoorbeeld de ouderen van de gemeente.

ds. C. Neele, Ridderkerk

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Bedankt:

Voor Goudswaard,
ds. D. de Wit te Borssele;
Voor Oosterland,
ds. M.T. Al-Chalabi te Brakel.

BERICHT ZGG

Het deputaatschap van de Zending wil u informeren over de omstandigheden en ontwikkelingen rondom de uitzending van dominee en mevrouw IJsselstein. Toen het echtpaar IJsselstein in Nederland was voor een verlofperiode hebben ze beiden het COVID-19 virus opgelopen. Ds. IJsselstein mocht daarvan herstellen. Op het moment van schrijven heeft mevrouw IJsselstein nog steeds gezondheidsproblemen vanwege de gevolgen van het virus. Bij een recente operatie is gebleken dat er een zorgvuldig en langdurig traject van behandeling en nacontrole nodig zal zijn. Laten we hen meenemen in onze gebeden. De HEERE vertrooste hen in deze omstandigheden. Deze gezondheidszorgen van mevrouw IJsselstein hebben ook gevolgen voor de uitzending van ds. IJsselstein als zendings-

predikant. In goed overleg met het echtpaar IJsselstein en de kerkenraad van de zending gemeente Utrecht heeft het zendingsdeputaatschap hierover besluitvorming in voorbereiding. We vragen aan de vacante gemeenten om hierop niet vooruit te lopen. We verwachten bij leven en welzijn na medio december u hierover nader te kunnen berichten.

Van harte Gode bevolen,
ds. P.D. den Haan, secretaris ZGG

AFSCHEID DS. VERMEIJ

Op verzoek van ds. A. Vermeij en met instemming van de classis is de ingangsdatum van zijn emeritaat vervroegd naar 1 december. Het voornemen is om hier in de morgen dienst op zondag 29 november aandacht aan te geven. Het is vanwege de omstandigheden niet mogelijk om gasten te ontvangen in onze diensten.

Kerkenraad Oosterend

AANGEPASTE KERKDIENTSCHERPENZEEL

Op zaterdag 28 november wordt in de kerk van de Geref. Gemeente te Scherpenzeel

een aangepaste kerkdienst gehouden voor mensen met een beperking. Student J. Beens hoopt voor te gaan. Het thema van de preek is: 'De HEERE belooft een verlosser; Simson!' (Richt. 13). De dienst begint om 15.00 uur. Voor het bezoeken van deze dienst moet vooraf worden opgegeven via kerkbezoek@gergemscherpenzeel.nl met vermelding van: kerkdienst 28 november. Meeluisteren kan via [gergemscherpenzeel.nl/live](https://www.gergemscherpenzeel.nl/live)

DOVENDIENST

De dovendienst van 21 november te Tholen is verplaatst naar Krabbendijke.

AANGEPASTE DIENST AAGTEKERKE

Op zaterdag 28 november (14.30 uur) wordt in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Aagtekerke een aangepaste kerkdienst gehouden. Student L. van der Kuijl hoopt te spreken over Jezus en Bartimeüs vanuit Markus 10:46-52. I.v.m. de geldende coronamaatregelen is het van belang dat zowel de gehandicapten als belangstellenden en gemeenteleden zich voor deze dienst vooraf aanmelden via de website: www.gergemaagtekerke.nl. U kunt meeluisteren via: www.kerkdienstgemist.nl.

WIJZIGING KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 49 en 234

Het nieuwe e-mailadres van ds. H.A. van Zetten is: h.vanzetten@gergem.nl

Ik ben de HEERE, de God van uw vader Abraham en de God van Izak; dit land waarop gij ligt te slapen, zal Ik u geven en uw zaad.

Genesis 28:13

God komt altijd in een weg, waarin het voor ons geheel en al afgesneden is.

Dat was ook de zielservaring van Jakob in het land Luz. Die plaats is voor Jakob onvergetelijk geworden voor heel zijn leven. En geen wonder!

Allereerst is Christus daar geopenbaard aan Jakob, als de vrucht van het welbehagen des Vaders. Nee, geen weg van de hemel naar de aarde. Christus is de enige verbinding van de aarde met de hemel. O, dat eenzijdige van Gods eeuwig welbehagen, in Christus geopenbaard.

Het is een werk Gods, dat alleen maar bewonderd kan worden.

In de tweede plaats, nadat Jakob die ladder had gezien, heeft God Zelf tot hem gesproken. Jakob had van tevoren wel veel tegen de Heere gezegd, en zijn hart was wel door de liefde Gods voor God ingewonnen, maar tevoren lezen wij niet dat God persoonlijk tot hem gesproken had. De Heere stond op de ladder en sprak: 'Ik ben de HEERE, de God van uw vader Abraham en de God van Izak; dit land waarop gij ligt te slapen, zal Ik u geven en uw zaad. En uw zaad zal wezen als

het stof der aarde, en gij zult uitbreken in menigte, westwaarts en oostwaarts, en noordwaarts en zuidwaarts; en in u en in uw Zaad zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.'

Wat een rijke belofte, en dat voor iemand die waardig is om voor eeuwig verstoten te worden! Als God Zelf tot ons gesproken heeft, zullen wij beleven dat, in de donkerste tijden van ons leven, God er op terugkomt, maar ook dat wij er op terugkomen mogen.

wijlen ds. W.C. Lamain

EEN STEM UIT HET VERLEDEN

Kerkdiensten

Deze kerkdiensten zijn fysiek alleen toegankelijk voor eigen gemeentelieden onder de geldende maatregelen

ZONDAG 22 NOVEMBER 2020

Aalst 9.00 en 14.30 uur ds. L. Blok; Alblasserdam 14.30 uur (H.D.) ds. W.J. Karels; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur stud. J. Beens; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 14.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 11.30 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 18.00 uur ds. J.W. Verweij; Berkenwoude 19.00 uur ds. A. Verschuure; Bodegraven 10.00 uur ds. J.W. Verweij en 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 15.00 uur ds. W. Silfhout en 19.00 uur ds. L. Blok; De Valk-Wekerom 9.30 en 15.00 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 19.00 uur stud. M. Boersma; Den Haag-Scheveningen 19.00 uur ds. G.J. Baan; Den Helder 18.00 uur ds. B. Labee; Deventer 18.00 uur stud. P.J. de Raaf; Dinteloord 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Blok; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Drachten 9.30 en 15.00 uur ds. G. Pater; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Emmeloord 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. S.W. Janse; Enter 9.30 en 15.00 uur stud. P.J. de Raaf; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. Hogchem; 's-Gravenzande 19.15 uur ds. J. IJsselstein; Haamstede 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 14.30 uur ds. K. Boeder; Hilversum 18.30 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. P.C. Vlot; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. W. Harinck; Kampen 9.00 en 15.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Kamperland 10.00 en 14.30 uur ds. D. de Wit; Kapelle-Biezeling 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Katwijk aan Zee 10.00 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kortgene 10.00 en 16.00 uur

ds. M. Karens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 14.00 uur (H.D.) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Leerdam 14.30 uur ds. F. Mulder; Lelystad 9.30 uur ds. J. IJsselstein en 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Lisse 15.30 uur ds. E. Bakker; Marknesse 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 (H.D.) en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Moerkapelle 18.30 uur stud. J. Beens; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur stud. M. Boersma; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 9.30 uur en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse en 14.00 uur stud. L. van der Kuijl; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. B. Labee; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. M. Blok; Nieuwe-Tonge 18.00 uur ds. C. Harinck; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Nisse 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Nunspeet 9.00 en 11.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. W. Silfhout; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 10.00 en 14.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Oostkapelle 17.00 uur ds. S. Maljaars; Oostvoorne 19.00 uur ds. H. Brons; Ophuesden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 15.30 uur ds. B. Labee; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Poortugaal 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Puttershoek 14.30 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; Rhenen 9.30 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 14.45 uur ds. W.A. Zondag; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 18.30 uur ds. D. de Wit; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 uur (H.D.) ds. J. van Rijswijk; Rotterdam-Centrum 14.15 uur ds. M.H. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 9.00 (openb. bel.) en 11.30 (openb. bel.) en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Soest 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Stolwijk 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Tholen 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 14.30 en 18.30 uur ds. G. Beens; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.30 uur

ds. J.B. Zippro; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 9.30 en 14.30 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Westzaan 15.30 uur (openb. bel.) ds. P. Mulder; Wierden 19.00 uur ds. A. Schreuder; Woerden 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur stud. L. van der Kuijl; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 15.30 uur ds. G. van Manen; Zoetermeer 19.15 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 24 NOVEMBER 2020

Barendrecht 19.30 uur ds. D. de Wit; Herkingen 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hilversum 19.45 uur (GBS-dienst) ds. B.J. van Boven; Oosterland 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Poortugaal 19.30 uur (GBS-dienst) ds. M.T. Al-Chalabi; Stolwijk 19.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; Uddel 19.30 uur ds. A.T. Huijser.

WOENSDAG 25 NOVEMBER 2020

Aagtekerke 9.30 uur en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens en 14.30 uur ds. M. Joosse; Benthuizen 19.30 uur ds. L. Blok; Berkenwoude 19.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Borssele 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. G.J. van Aalst; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Dordrecht 19.45 uur ds. W.A. Zondag; Goes 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gouda 19.30 uur ds. J. van Laar; 's-Gravenpolder 9.30 uur en 18.00 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. M. Karens; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. P. Mulder; Hoedekenskerke 10.00 en 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Hoofddorp 19.45 uur ds. C. Hogchem; Kamperland 14.30 en 19.00 uur ds. B. Labee; Kapelle-Biezeling 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Kortgene 10.00 en 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.00 en 11.30 en 15.30 en 19.00 uur ds. P.C. Vlot; Kruijningen 9.30 uur en 18.00 uur ds. G. Hoogerland en 14.00 uur stud. P.J. de Raaf; Meliskerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. S. Maljaars en 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer en 14.00 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 19.00 uur ds. M. Joosse en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Nieuwdorp 9.30 en 14.00 uur ds. A.J. de Waard en 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Nieuwer ter Aa 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. G. Pater; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. J.J.

van Ekeveld; Opeusden 19.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 19.30 uur ds. W. Silfhout; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 9.30 uur stud. P.J. de Raaf en 18.30 uur ds. J. Schipper en 14.00 uur ds. J. Schipper; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Werkendam 19.30 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 en 18.00 uur ds. A. Verschuure; Yerseke 9.30 en 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zwolle 19.30 uur ds. F. Mulder.

DONDERDAG 26 NOVEMBER 2020

Bodegraven 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Leerdam 19.30 uur ds. A. Schreuder; Meeuwen 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Middelharnis 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. A. Schot; Spijkenisse 19.45 uur ds. G.J. Baan; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. K. Boeder; Terneuzen 14.30 en 19.00 uur ds. J.B. Zippro.

VRIJDAG 27 NOVEMBER 2020

Rhenen 14.15 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder.

ZATERDAG 28 NOVEMBER 2020

Scherpenzeel 15.00 uur (aangepaste dienst) stud. J. Beens.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 22 NOVEMBER 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. J. Krijgsman en 16.00 uur evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Druenen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Met spoed gezocht: **HUURWONING** voor **groot gezin**, min. 4 slaapkamers. woningvoorgezin@gmail.com
Telefoon 06-13214221

Advertenties

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Ermelo ervan kennis genomen dat haar oud-ambtsbroeder, de heer

Adriaan van der Maas

is overleden in de leeftijd van 82 jaar.

Met de hem geschonken gaven mocht hij de gemeente in alle getrouwheid van 1963 tot en met december 1968 dienen in het ambt van ouderling.

De Heere heilige deze roepstem aan ons aller hart.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Ermelo
ds. J.B. Huisman, preses
A. Verschoor, scriba

**Samen aan het werk,
dat maakt de relatie sterk!**

Kom eens langs voor een gratis kennismakingsgesprek, wij zijn specialist in **jongenshulpverlening**.

OUTBACKEXPLORERS
...laat relaties weer lopen!

Driebergen • Kootwijkerbroek • Yerseke • Zevenhuizen (ZH)
Kijk op www.outbackexplorers.nl

Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alléén begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar én beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse tel. 038-3532383

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Mark Vos & Anja van den Belt tel. 0548-540053

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Benny Vos & Mark Vos tel. 0577-401689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

BROUWER
PSYCHOLOGEN

**Wilt u weer sterker
in het leven staan?**

Brouwer Psychologen biedt kinderen, jongeren en volwassenen hulp bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Onze medewerkers helpen u gedreven en betrokken verder vanuit onze christelijke identiteit. Lees hoe wij er voor u en jou kunnen zijn op www.brouwerpsychologen.nl. Of bel ons op **0180 - 426955**.

Locaties
Ridderkerk, Barneveld en Geldermalsen

**PROBLEMEN MET
VERSLAVING?**

Wacht niet langer!

Er is hulp!

Addisa
safety for addicts

085 - 0601964
www.addisa.nl

Manager Zorg ZORGGROEP SIRJON (via BELJONWESTERTERP) | Gedragswetenschapper DEVIAA | Coördinator Huisvesting & Techniek LELIE ZORGGROEP | Verzorgende IG CURADOMI | Teamleider zorg CEDRAH **SOLLICITEER VIA WERKMETTALENT.NL**

W
werkmettalent

Joseph (6) droomt van dokter worden...

...maar zijn moeder heeft geen geld om school te betalen.

Stichting Stéphanos helpt kinderen als Joseph met voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbels) onderwijs. Ze horen over de Heere Jezus en krijgen een toekomst! **Helpt u mee?**

Voor
€15,- geeft
u al 3 kinder-
bijbels!

Of sponsor
een kind als
Joseph voor nog
geen 70 cent
per dag

Maak uw bijdrage over op NL74 RABO 0335 3074 50

t.n.v. Stichting Stéphanos

of doneer online! www.stephanos.nl/ikhelpt

Stéphanos
www.stephanos.nl

'De dominee van het Achterbuurtje'
Uit het leven van ds. E. Venema:
www.ramshoorn.nl

Tot 12-12-2020 van elke kaart €0,20
naar winterhulp Kom over en Help!
www.kreakaart.nl

KERKVIDEOSYSTEEM

- zeer eenvoudige bediening
- koop of huur
- huur: compleet systeem €90 p/m
- snel operationeel
- kerkdienstgemist geschikt

LIVESTREAMING & OPNAME

- (t)rouwdiensten
- huwelijkceremonies
- concerten
- (raads)vergaderingen
- bedrijfsevenementen
- streamplatform onafhankelijk
- social media integratie
- multichannel audio mogelijk

kijk op: live.cannect.nl

 0166-740000
app voor de mogelijkheden!

Glutenvrije oliebolletjes

Keuze uit naturel of
met krenten en rozijnen

085-0660250
maandag t/m vrijdag

glutenvrij.bakkerleo.nl

Bij ons is verschenen:
ds. C. van Ruitenburg:
LOFZANGEN SIONS
(preken advent en kerst)
€ 10,90

Ook verkrijgbaar in uw boekhandel!

 **Drukkerij &
Boekhandel Van Velzen**

Zuidweg 19 - Krabbendijke
Tel. 0113-506173 / 501402

www.velzenbv.nl - ljmeeuwsen@velzenbv.nl

Te huur aangeboden, zelfstandige
woonruimte in **Centrum Barneveld**
met 2 parkeerplaatsen. Bg. 35 m²
met slaapkamer op de 1e verdieping.
Voor info mailen naar:
vaderserf@outlook.com

**Orgel- of Improvisatielessen,
voor het oprispen van uw
orgelspel?** Gijsbert Lekkerkerker
Herv. Kerken Harmelen - Veen
of Puttershoek om de 2 of 3 weken.
Voor jong en ouder.
Info: 0348 444780 of
e-mail acg.lekkerkerker@planet.nl

Nieuwe vloer nodig?

Blijf gewoon veilig thuis, wij komen graag
onze prachtige collectie laten zien.
De Vloerenkoning.nl 06-19557166

T.h.: ruime BOVENVERDIEPING, ca 70 m²,
voor 1 pers. Kamer, keuken, sl.kamer,
berging. Badkamer met 1 andere huurster.
In Kootwijkerbroek. Info: 06-45403584

**Conflictbemiddeling d.m.v.
Mediation voor zakelijk en privé.**
**Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd
'Psycholoog - Mediator NIP'.**

Ohmweg 1g 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpmederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

Laatste preken v JC Philpot 1-2 à €12,50
William Gadsby 1-3 à €12,50
Preken van John Kershaw 1+2 à €32,50
En meer! hetbraambos.nl 078-6933783

Voorraad Deals Nieuwe Orgels !

Grote collectie en
direct leverbaar.

Bezoek onze ruime
showroom op
afspraak.
Bel 06 - 15 295 240

Orgelcentrum Het Binnenveld
Friesesteeg 56, Rhenen, tel. 0317-612010

www.orgelcentrum.nl

— Deze winter —

lekker lezen

3 MAANDEN
VOOR
€19,⁵⁰

Neem nu een proefabonnement
op GezinsGids (incl. kinderblad
BimBam) voor slechts €19,50.
Dit proefabonnement stopt
automatisch.

Kijk voor alle opties op
www.gezinsgids.nl

**INCLUSIEF
DRIEDUBBEL DIK
WINTERNUMMER
300 PAGINA'S!**

gezinsgids

ABONNEER U GEMAKKELIJK EN SNEL VIA WWW.GEZINSGIDS.NL

“HEERE IN DE HEMEL...”

“Wilt u ons helpen en kracht geven om volgens de Bijbel te leven? Anders zullen we verdwalen in de wereld vol mensen die kwaad spreken en kwaad verlangen.”

In een omgeving van criminaliteit, straatbendes en (huiselijk) geweld klinkt dit gebed uit de mond van de Peruaanse Joaquin. “Vroeger moest ik vaak huilen en was ik heel bang. Maar nu zorgt de kerk ervoor dat we na schooltijd opgevangen worden. We krijgen warm eten, huiswerkbegeleiding en les uit de Bijbel. Ik weet nu dat ik nooit alleen ben. De Heere wil ons helpen, ook als het moeilijk is. Op de opvang leren we Bijbelse normen en waarden. Hier voel ik me veilig!”

Voor € 15,- krijgen vier straatkinderen een week lang een gezonde lunch.

IBAN: NL52 INGB 0000 3074 47
o.v.v. Straatkinderen Peru

**bijzondere
noden**
handen van de kerk

GEEFT U STRAATKINDEREN IN PERU EEN VEILIGE PLEK?

**HANDHYGIËNE IS
BLIJVEND BELANGRIJK!**

Vloerstickers, handgel, dispensers en zuilen
Vandaag besteld = morgen in huis

Desinfectiezuil

- zeer degelijk
- incl. dispenser
- incl. handgel
- op voorraad(!)

CORONASTICKERS.NU

**De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning**

**PROFIJT
ISOLATIE**

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

**Tevredenheid door
kwaliteit, met behoud
van identiteit**

**40
JAAR SHG**

Kraamzorg
Bel voor informatie

SHG
Stichting Helpverlening in Gezinnen

**Was u de afgelopen 40-jaar werkzaam
voor de SHG? En heeft u interesse in de
jubileumuitgave van Zorgzaam?**

Dan kunt u deze vóór 1 december kosteloos
aanvragen bij de redactie via
het e-mailadres: zorgzaam@shgzorg.nl

VERBOOM FOTOKAARTEN
bestaat 12,5 jaar!
Gebruik kortingscode 'jubileum2020' op
verboomfotokaarten.nl

Magnesium Complex van Neolife:
bij o.a. spierkrampen,
goede nachtrust, meer energie.
November in de aanbieding!
Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

Een aantrekkelijke functie voor vitale senioren:

**Beheerder/
beheerdersechtpaar**
voor seniorencomplex Rehoboth in Rotterdam

Deze omschrijving typeert u:

- sociaal en flexibel;
- een enthousiast gastheer/-vrouw;
- affiniteit met kleine technische klusjes;
- geniet van het creëren van een fijne woon- en leefomgeving voor onze bewoners.

Wij bieden u:

- nauwe samenwerking met een servicemanager;
- voordelig wonen in een mooi appartement;
- werk waarin u van betekenis bent voor een ander.

Belangstelling? Wij ontmoeten u graag.
Neem contact op met Gerard Hoogendoorn
via 088 587 00 55 of kijk op werkenbijcedrah.nl
voor de volledige functieomschrijving.

Seniorencomplex Rehoboth Rotterdam
Michelangelostraat 98, 3066 NM Rotterdam

**Hak de knoop
door!**

en kom werken bij
Rehoboth Rotterdam!

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatoisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Begrafenisonderneming

Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89

info@begrafenisondernemingtreur.nl

www.begrafenisondernemingtreur.nl

Dorst

BEGRAFENISVERZORGING

Tel. 0166 - 69 74 38
begrafenisverzorgingdorst.nl

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

JOH.DEHEER

toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

HUIB RUIJGROK

ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve
en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executele en
conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruigrok.nl www.huibruigrok.nl

kina

begrafenisverzorging

D.W. Schipper

010-458 31 12

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Praktijk
den Uijl

☛ HULPVERLENING

☛ COACHING

☛ TRAINING

☛ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

HKS-Mediation, voor goed gesprek,
als je er samen niet meer uitkomt,
in je huwelijk, kerk of school.
www.hksmediation.nl

'Specialist in
vloertegels,
wandtegels en
PVC vloeren'

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | kroonvloereninsteen.nl

KROON
VLOEREN IN STEEN

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

**Aanlevertijd van kerknieuws en berich-
ten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór
de datum van verschijning van De Saam-
binder in de daarop volgende week.**

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aange-
leverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van
de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

EN TENSLOTTE DE BRIEF VAN HELEEN EN GERALDINE. DIE TWEE HOREN HELEMAAL BIJ ELKAAR. HET ZIJN TROUWE VRIENDINNEN GEWORDEN EN ZE ZULLEN HAAR HEUS NIET GEMIST HEBBEN IN DE VAKANTIE.

Misschien hadden ze het niet eens fijn gevonden als zij er ook bij was geweest. De teleurgestelde Elske wordt boos. Wat heeft zij eigenlijk nog voor leuke dingen? Bij de oude buurman en buurvrouw hoort ze al lang niet meer, bij opa, oma en Heleen ook niet, en hier? Vader voelt zich hier thuis. Het werk bevalt hem prima maar zij... Zij vindt alles even moeilijk. Ze wilde zo graag leven zoals het in de Bijbel staat, maar hier kan dat niet. Niemand begrijpt er iets van, natuurlijk niet, vader en Marja geloven niet in de Bijbel.

Op school voelt ze zich ook niet thuis. Het is allemaal zo heel anders dan op de vorige school. Natuurlijk, want op deze school wordt geen rekening gehouden met de Bijbel. Waarom zit ze er altijd maar over te piekeren? Waarom krijgt ze een gevoel van heimwee als ze aan alles terugdenkt? Ze weet het zelf niet. Vaak genoeg denkt ze: misschien is alles niet waar wat er in de Bijbel staat. Ook weet ze vaak niet wat ze moet bidden. En met wie kan ze erover praten? Met niemand! O ja, als ze bij opa en oma zou zijn, zou ze er best over kunnen beginnen, maar dat wil ze immers niet.

Ze staat op en legt de post op haar bureautje. Terugschrijven doet ze voorlopig niet, ze heeft er geen zin in. Laten Heleen en Geraldine maar samen vriendin blijven, zij horen bij elkaar. Als ze eens zouden weten hoe haar leven hier was, nou, daar zouden ze raar van op kijken. Elske valt op bed neer. Zin om huiswerk te maken heeft ze ook niet.

Vogeltrek

'Mam, kijk eens, de letter V in de lucht! Deborah wijst omhoog. Ze ziet heel veel ganzen overvliegen, ze vormen samen de letter V. Moeder vertelt: 'Dat is de vogeltrek. De vogels gaan naar een ander land, omdat het bij ons winter wordt.'

De Heere geeft de vogels een instinct om naar een ander land te vliegen. Ze weten precies hoe ze moeten vliegen! De ganzen zorgen op de reis voor elkaar. Om de beurt vliegt er één voorop. Als een gans ziek wordt, blijft een andere gans bij hem.

In de Bijbel wordt ook over een vogeltrek gesproken. Lees maar in Jeremia 8 vers 7: 'Zelfs een ooievaar aan den hemel weet zijn gezette tijden, en een tortelduif en kraan en zwaluw nemen den tijd hunner aankomst waar'. Lees eens verder: 'maar Mijn volk weet het recht des HEEREN niet'.

De mensen in Israël zien de ooievaar, de kraanvogel en de duif overvliegen en weten wat dat betekent. Maar ze zien niet de tekenen, de oordelen die de Heere ook geeft. Jeremia zegt dat ze binnenkort weggevoerd zullen worden, maar de Israëlieten denken dat het wel zal meevallen. Ze willen niet letten op Gods oordelen!

De les van de vogeltrek is er ook voor jou! Je kijkt naar de vogels in de lucht, je weet wat het betekent. Let je er ook op dat de Heere aanwijst dat Zijn oordelen nabij zijn? De laatste dag is er nog niet, de Heere laat wel zien dat het einde der tijden nabij is. We hebben hier geen blijvende stad. We kunnen niet altijd op aarde blijven. Hebben we dan ook een toekomstige stad, de hemel?

Kijk maar veel naar boven, als je vogels voorbij ziet overvliegen. Maar bedenk de les: zoals de vogel naar een veilige plaats vliegt, ga zo tot Hem met al je zonden en schuld. Schuil bij de Heere! Hij wil je nog genadig zijn.

Ds. Labee over:

Wedergeboorte in engere zin

Is er een oude dogmatiek waarin gesproken wordt over wedergeboorte in 'engere' zin? Moeten we dit begrip wel gebruiken als het niet letterlijk in de Bijbel voorkomt?

Rechtzinnig

'Men moet geen leer aannemen die in de Schrift niet geleerd wordt'. Dat is een van de vele tegenwerpingen die Zacharias Ursinus (1534-1583) in het bekende Schatboek - bij Zondag 24 - oppert. In deze eerste uitleg van onze Heidelbergse Catechismus krijgen we ook een treffend antwoord: 'Men moet geen leer aannemen die in de Schrift **niet woordelijk én niet inhoudelijk** wordt geleerd'. Dat is eigenlijk het antwoord op de tweede vraag ook bij dit onderwerp. Nergens in Gods Woord lezen we bijvoorbeeld letterlijk van de 'drie stukken' die gekend moeten worden op reis naar de eeuwigheid. Maar inhoudelijk

kan niemand ontkennen dat het volledig naar het Heilig Blad is als we zo spreken. Wel willen we, om allerlei misverstaan te voorkomen, persoonlijk graag spreken met Bijbelse woorden als het gaat om de 'vulling' van begrippen die we als 'handvat' gebruiken.

Omdat we al eerder deze pagina 'over de wedergeboorte' vulden, willen we dat nu niet herhalen. Ds. G.H. Kersten (1882-1948) heeft in zijn 'Gereformeerde Dogmatiek' uitvoerig over de wedergeboorte geschreven. Maar als de vraagsteller een oudere dogmatiek hierover wil raadplegen, verwijzen we graag naar "Theoretisch-praktische godgeleerdheid" van Petrus van Mastricht (1630-1706). We laten hem aan het woord hierover (uit het pas verschenen deel 4 van de heruitgave, gebr. Koster 2020). 'Om dan de aard van deze zo noodzakelijke wedergeboorte des te beter te begrijpen, moeten wij wat betreft het woord 'wedergeboorte' vóór alles vasthouden dat dit zowel in de Heilige Schrift als bij de godgeleerden gebruikt wordt:

- Soms in een ruimere zin, voor zover ze de gehele werking van de Heilige Geest betekent, waarmee Hij omtrent het inwendige van de te verlossen mensen bezig is, om hen over te brengen in de staat der genade. Zo betekent zij, behalve de roeping, ook de bekering en de aanvankelijke heiligmaking. In deze zin verklaren de praktikale godgeleerden de kenmerken van de wedergeboorte, de beweegredenen en de middelen.
- Soms in een engere zin, zoals ze van de roeping, de bekering en de heiligmaking onderscheiden wordt (...).

Van Mastricht schrijft onder meer dat 'de wedergeboorte, in engere zin zo genoemd, de mens aantreft als geestelijk dood (Ef. 2:1,5). Zij brengt hem de eerste daad van het geestelijk leven toe, waardoor hij geestelijke dingen kan en vermag. Bijgevolg kan hij zonder wedergeboorte het Koninkrijk Gods niet 'zien', namelijk met zijn verstand, omdat het blind is. Hij 'begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn, want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden' (1 Kor. 2:14). En al kon hij het Koninkrijk Gods zien, toch zou hij niet kunnen ingaan, omdat 'hij zich der wet Gods niet onderwerpt', en dat zelfs ook niet kan (Rom. 8:7)'. Met vele bewijsplaatsen uit het Woord van God schrijft Van Mastricht over Gods genadewerk in een zondaarshart.

Rechtvaardig

Graag voegen we er nog wel iets aan toe. We zouden de vraagsteller en alle lezers op het hart willen binden dat - ook in onze tijd - veel mensen druk zijn met allerlei termen en begrippen. Men wil zich graag 'verenigen' met de begrippen. Maar we vrezen dat het zo vaak is: rechtzinnig, maar niet rechtvaardig. Mogen we de kern voor ons allen aanwijzen met de woorden van de hierboven genoemde ds. P. van Mastricht? Hij schrijft: '...dat ieder zichzelf nauwkeurig moet onderzoeken en beproeven, of hij ook zelf deze allergezelligste vereniging met Christus is deelachtig geworden'. En op een andere plaats: 'Degenen die dus door het geloof met Christus verenigd zijn, worden in Zijn bloed of verzoevende gerechtigheid door God voor rechtvaardigen gerekend, tot vergeving der zonden en bijgevolg tot bezitting van het eeuwige leven.'

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

